

Text: Jordi Gumí i Jesús Silvestre

El Pregó

La història del pregó i del pregoner és també la història dels missatgers.

Tot i que els mots **pregó** i **pregoner** són castellanismes acceptats modernament, en lloc dels autòctons **crida** i **nunci**; també tots som conscients que la riquesa d'una llengua consisteix en saber afegir aquelles paraules que ja són en ús i precisen més el significat d'una oració.

Recordem que l'ús, en la llengua, a la llarga esdevindrà normativa. Per això les llengües vives creen noves paraules i fan seves algunes de les altres llengües; seria un intercanvi cultural que es realitza espontàniament. És per això parlem amb tota tranquil·litat de pregó i del qui el realitza, que és el pregoner. Tot i que ja va ser tractat el tema fa uns quants anys (vegis *Els Cingles*, nº 38 desembre 1997, pag. 8 i 9), creiem que la personalitat dels qui van expressar-se en la Festa Major del 2012, justifica la publicació de les seves paraules, que mereixen un comentari, a més que creiem que ells han realitzat molt bé en la seva persona la tasca de pregoner.

Ho entendrem millor fent una mica d'història del pregó i del pregoner, que és també la història dels missatgers.

Pregó, pregoner i pregonar, com també, *crida*, i *nunci*, són paraules que avui fem servir com

metàfores lexicalitzades de “fer córrer veus”, “publicitar”, “lloar”, “publicar allò que és amagat” i fins i tot “proscriure”.

Malgrat que originàriament el pregó fou un acte jurídic amb el qual els consells municipals mitjançant la veu del pregoner publicaven els seus acords a la població, ja fossin informes, mandats o prohibicions, també podia anunciar altres esdeveniments, fins i tot el que es podia comprar a plaça.

Des d'una perspectiva històrica ampla, ens atrevim a afirmar que la veu del pregoner ha ressonat a Occident durant vint-i-sis segles i podem sentir la seva veu en els escrits legals i també literaris. Els entesos en la matèria de tradició oral i escriptura diuen que aquestes dues s'han mantingut unides en la figura del pregoner; pensem en èpoques o en societats on la gent no sabia ni llegir ni escriure. Podem testimoniar el pregoner exercint el seu ofici en la Grècia homèrica sols de forma oral -amb ajut de la memòria- i, amb el pas del temps, en l'Europa cristiana llegint en públic texts que van ser prèviament escrits per les comunitats. També ho trobem dins la tradició hebrea com un testimoni en molts textos bíblics o es

confon la tasca del pregoner amb la del missatger, com podem oir de la boca del profeta Isaïes “*Que en són, de bonics, per les muntanyes els peus del missatger de bones noves que anuncia la pau i el benestar, que anuncia la salvació i diu a la ciutat de Sió: «El teu Déu ja regna!»* (Is. 52,7).

Fent una mica de cultura clàssica, que també és mare de la nostra cultura, ens fixem en *La Odissea*. A la seva primera estrofa del VIIIè Cant, hi trobem a Pal·les Atena “transfigurada en herald del prudent Alcínoos”, corrent per la ciutat i movent “el cor i l’ànim” dels feacis per fer-los anar a l’àgora per sentir parlar d’Odisseu, a qui la deessa vol que retorni a la pàtria. El cant homèric ens mostra l’herald (κῆρυξ) com intermediari entre els individus i la plaça pública.

En altres passatges comunica a l’aede amb el seu públic, separa els combatents, s’encarrega dels sacrificis rituals, barreja vi i aigua en les tenalles. En una d’aquestes, conservada al museu del Louvre, el representa amb una vara o caduceu, element característic de l’Hermes Diaktoros, “missatger dels déus entre els homes”. Dit breument, la figura del nunci fou sagrada a l’antiga Grècia.

A Roma, els pregoners (*praecones*), van estar al servei dels magistrats, convocaven les sessions dels Senat, citaven als comicis i als esdeveniments públics, que és en el sentit en el qual nosaltres el fem servir en l’actualitat a les nostres festes. I és en aquest sentit que, a Tavertet, va actuar el nostre molt distingit pregoner de les festes d’enguany, l’Eduard Miró de qui tots coneixem la seva obra i els seus guardons molt ben merescuts. És per a nosaltres un honor poder afegir unes línies del pregó de la Festa Major 2012 de Tavertet a la nostra revista:

Pregó de la Festa Major de Tavertet de 2012
per Eduard Miró i Saladrigas

*Tavertenques i tavertencs, veïns i amics:
És un honor per a mi que m’hagueu demanat de fer el pregó de la Festa Major d’enguany. Un honor donat els lloables pregoners que m’han precedit: la Rosita, l’Antoni Bassas, el Raimon Panikkar, en Quimi Portet, la Pilarín Bayés i tants d’altres que teniu en la memòria col·lectiva.*

I és que Tavertet és especial, com diuen els joves: “l’enganxa”, té quelcom d’esotèric i de màgic. [...]

Però penso que amb els paisatges no n’hi ha prou. El que dona la vida és la força tel·lúrica de la Gent en majúscules, que ha convertit Tavertet en un petit paradís bastit de pedres ben encaixades, conformant l’equilibri entre l’humà, la natura i el transcendent.

Sobretot tenim aquest potencial humà que l’ha habitat, l’ha patit, l’ha estimat i de ben segur, que mai més haurà pogut oblidar.

I és que la nostàlgia també ajuda a viure, i el fet de recordar no deixa de ser un sentiment que ens aflora des de dins de l’ànima i ens embriaga.

*Tal com escriu en Raimon Panikkar en el pròleg del meu darrer llibre: “som veïns, i el veïnatge prové de l’arrel indoeuropea *weich*, vicinos, vil·la, lloc on es viu i es conviu. Precisament, aquest art tan senzill i tan difícil de posar en harmonia l’ànima amb el cos també del nostre veí, en saber conviure perquè s’ha superat la distància espiritual”. [...]*

Panikkar ens parlava de l’Art de conviure i aquest pregó m’agradaria posar-hi un títol

“El que dona la vida és la Gent en majúscules, que ha convertit Tavertet en un petit paradís bastit de pedres ben encaixades”

Santuari de la Salut de Sant Feliu de Pallerols

Ctra. Vic-Olot Km 40
17174 Sant Feliu de Pallerols
santfeliu@santuarisdegirona.cat
Tel. 972 44 40 06

Els Cingles Apartaments Turístics

Pg. Jaume Balmes 15-17- Tavertet - Tel 629 082 099
www.elscingles.com - info@elscingles.com

que també defineix Tavertet: “Tavertet poble d’artistes”. Escultors com en Santín, fotògrafs com en Jordi Gumí, periodistes com l’Antoni Bassas, filòsofs com en Raimon Panikkar; un record especial per un gran ebenista: en Pep de la Torre; poetes i novel·listes com la Carme Tulón; músics i cantants com en Quimi Portet, o la família Gumí; pintors i d’altres artistes que s’han refugiat en aquest petit – gran poble i que han trobat el seu “**tèmenos**” (aquell lloc sagrat que deien els clàssics) per dur a terme el seu art, la seva inquietud, les seves dèries o la seva sensibilitat, mercès a una paraula màgica que potser només trobem en aquí: “el silenci”. Aquest silenci que ens alimenta als artistes i ens ajuda a interioritzar, a reflexionar i ens fa aflorar els sentiments més pregons.

Tot seguit, no voldria oblidar altres artistes que són entre nosaltres i perdoneu si me’n deixo algun.

Els Molina, per exemple, que saben col·locar la pedra en harmonia perfecte amb l’entorn. O els que conreen els camps, horts i jardins (plaer pels que observem l’entorn), i els que tenen cura del bestiar, on trobarem El Jufre, Can Baró, Subiranes, en Puntí. Pels que respecten el paisatge, com l’Avenc, pels que recuperen els camins, pels que es “matxaquen” corrent, o en bicicleta; pels “trialeiros”. I el Joan que guarneix de flors el poble i té els carrers impecables.

Pels “piscineros” que any rera any procuren un lloc de concentració idíl·lic durant l’estiu. I pels artistes de la Comissió de Festes, com la dissenyadora Bea que cada Festa Major ens dissenya unes samarretes guapíssimes. Un record pel Pep, l’Ernest i tants d’altres que m’heu fet descobrir indrets inigualables.

Pels cuiners de tots els restaurants, veritables poetes culinaris. Els geganters que fan festa i donen a conèixer el poble arreu de Catalunya. Pels que tenen cura de l’Església, pels nostres patrons sant Cristòfol i sant Corneli. Per un altre artista, en Miquel, el nostre organista, que ens acompanya en la litúrgia.

I com no, pels tres amics: Dionís, Espadamala i Novellas, que converteixen els ferros rovellats en cotxes o motos d’exposició i que potencien les trobades de vehicles d’època.

Per l’Andreu que fa la xocolata, pel Xevi i d’altres que preparen els jocs de nit, per les psicòlogues del poble, pels que treballen per la llengua o en la música, pels mestres, arquitectes, metges i infermeres que són entre nosaltres. Pel Roger que és un manetes. I per l’Ignasi i els seus col·laboradors que avui ens fan l’art de les graelles amb aquesta tradicional sardinada.

En definitiva, els que vivim aquí tenim un comú denominador: ens agrada el poble de Tavertet amb els seus defectes i les seves virtuts, acceptem les mancances perquè per damunt de tot estimem el paisatge, la terra, les olors i els colors. [...]

A continuació, oferim una altra mostra del que pot ser (i ha sigut) un pregó de Festa Major. En aquest cas, la Societat de Pescadors Esportius de l’Esquirol expliquen al poble la seva història com a club, donant a conèixer, un any més, una entitat que fa més de setanta anys que està en marxa.

Pregó de la Festa Major de l’Esquirol - Santa Maria de Corcó de 2012

per Dolors Capdevila, Albert Marcé i Pep Patllari,

Benvinguts a la Festa Major.

Aquest any ens toca a nosaltres, la Societat de Pescadors Esportius de Santa Maria de Corcó – L’Esquirol, donar el tret de sortida de la Festa Major.

L’any passat aquesta societat vam celebrar el 75è aniversari de la seva fundació amb un concurs i una arrossada. Aquesta societat no disposa d’un arxiu per saber concretament la data exacta de la seva fundació, per tant vam fer uns càlculs amb els documents que vam aconseguir, i tenim que en data del 25 de juny de 1961 es va celebrar el 25è aniversari, així doncs, comptem que la societat es va fundar l’any 1936 amb el nom de Sociedad de Cazadores y Pescadores de Santa Maria de Corcó i que més tard es va separar dels caçadors i l’any 1961 es passà a dir Agrupación de Pescadores Deportivos Educación y Descanso. En el moment de la seva fundació, el seu president fou el Sr. Tomàs Coromina, més tard el va substituir el Sr. Lambert Lagunes, també ho va ser el Sr. Josep Caralt i el Sr. Jaume Raurell. Fou l’any 1980 que la Societat es registrà al Consell

“En aquells temps, ja hi havia problemes de repoblació a la Riera de l’Esquirol i fou gràcies al Sr. Eduard Rifa que es va repoblar la Gorga, però dissortadament el 1940 hi va haver un aiguat que ho va fer malbé tot.”

Català de l'Esport amb el nom de Societat de Pescadors Esportius de Santa Maria de Corcó – L'Esquirol. L'any 1936 la Societat comptava amb un centenar de socis i el seu patrocinador era l'Obra Sindical Educació i Descans.

En aquells temps, ja hi havia problemes de repoblació a la Riera de l'Esquirol i fou gràcies al Sr. Eduard Rifà que es va repoblar la Gorga, però dissortadament el 1940 hi va haver un aiguat que ho va fer malbé tot. En aquells temps s'anava a pescar als Gorgs d'en Bertrana a la Font de la Sanaiaada, al Gorg Negre, a la Font de l'Escudella, al Salt del Cabrit etc. S'anava amb autocar, cosa que si fos ara s'hauria de llogar un autocar i un tràiler que anés al darrera per portar tots els estris de pesca que avui dia se'n porten molts. Recordo el 1r. Concurs de Pesca que vaig anar, va ser el concurs de St. Pere. Vaig anar a pescar a la Gorga i el premi va ser una capsa de galetes de mantega.

La Societat té un programa dels actes que es van celebrar en el seu 25è aniversari el dia 29 de juny de 1961, amb una missa, sardanes i ball. Segons hem pogut traduir es feia un concurs a l'any, sempre als voltants de Sant Pere. Actualment, la Societat compta amb 188 socis, dos d'ells campions d'Espanya, també n'hi ha

de primera divisió i de segona divisió. Els concursos que fa la Societat es fan repartits entre el Pantà de Sau i el Riu Ter i sovint es fan a les tardes, es comença a les tres i finalitzen a les set trenta. [...]

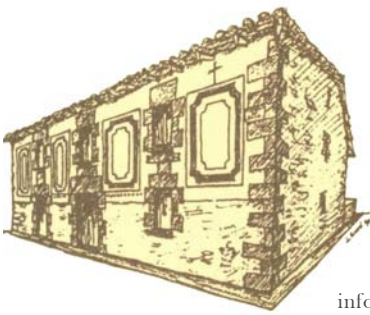
Es fa un concurs de pesca infantil al Pantà de Sau on tots els participants tenen premi i s'acaba amb un berenar per a tots. És fantàstic veure com pesquen els petits amb tanta energia i lo bé que s'ho passen, ensenyeu-los a pescar i en gaudireu tots. [...]

La pesca és un esport sa que es practica a l'aire lliure i això sempre dóna vida, tenint en compte que sempre hem de respectar la natura.

Endavant! Visca la Festa Major!

Veiem dos exemples de pregó, de crida a la Festa Major, que tenen en comú la barreja de la vida quotidiana (amb artistes - artesans - pagesos que treballen) i la vinculació a un lleure de festa per uns dies i agrupacions que pensen en un esbarjo al llarg de tot l'any. S'estableix, doncs, una crida per mantenir la dinàmica del dia a dia amb les compensacions d'un descans complementari. Un equilibri que tots els humans necessitem.

“És fantàstic veure com pesquen els petits amb tanta energia i lo bé que s'ho passen”

RESTAURANT
CAN BAUMES

C/ de Baix, 2
08511 TAVERNET
Tel. 93 856 52 07
info@restaurantcanbaumes.com

Forn de Pa L'Era

Pl. Era Nova, 1 Tel. i Fax 93 852 20 46
C. Manya, 4 - Tel 93 852 20 50

embotits del collsacabra

fleca verdura pizzes familiars carnisseria xarcuteria productes a l'ast

c/ camí reial, 7 08569 cantonigròs tel. 93 856 5027 fax 93 856 5100 supermercat pròxim
c/ major, 78 08511 l'esquirol tel. 93 856 8762 info@ecollisacabra.com www.ecollisacabra.com

automecànica Lferrer

taller de reparacions

tel. 93 856 81 04 carrer sant martí, 21
mòbil 689 520 597 08511 l'esquirol
jferrer@cecauto.com Sta. ma. de corcó